

Forfatter: Baggesen, Jens

Titel: Udrag fra Eventyr og Fortællinger. - 1889

Citation: Baggesen, Jens: "Eventyr og Fortællinger. - 1889", i Baggesen, Jens: *Eventyr og Fortællinger. - 1889*, 1889-1903, s. 401. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-baggesen01val-shoot-idm139893707951152/facsimile.pdf> (tilgået 28. april 2024)

Anvendt udgave: Eventyr og Fortællinger. - 1889

Her er fra Digterens Side en Misforstaaelse tilføiede: Julgmaaned er ikke Februar, men Januar, og Christmaaned er December.

S. 277, L. 9. hypppe sig] d. e. ophobe sig (Tydskt: häufen sich), en Germanisme, der gjentagne Gange forekommer hos Bagg. og overhovedet tidligere ikke var ualmindelig. (Der anføres allerede over den i *Lærde Bst.* for 10. Oktbr. 1795). Jvfr. f. Ex. Schack Staffeldts: „Vener du hypppe i eet Secund!“ (Samlede Digte 1843, I, 218-19). I samme Betydning findes Ordet endnu brugt af Madvig 1830 i *Maanedsskr.* f. Litt. IV, 439.

— — — 29-32. Jeg selv har skrevet en Opera, der . . . maaffee var bleven i Form pastabel] Hermed menes Bagg.s Opera „Følger Danske“, 1789, ved hvis Bedømmelse Kritiken (Rahbet, Abrahamson o. Fl.) bl. A. havde anset over den store Overløbighed af Handling, der her var presset sammen i det indskrænkede Rum af 3 Akter. I en Dagbogsoptegnelse fra Jan. 1790 bemærker Bagg. ligeledes om denne Opera, at den er „alt for fuldproppet af Handling“.

— 279. Jordens Aarlighedshistorie, eller Aarslidenue. „Søndagen“ 10de April 1814. — 1 DB. I, 429. — 2 DB. I, 289. —

Paa Tydskt („Die Jahrzeiten“) i Digterens „Heideblumen“, Amsterdam 1808, S. 44 („Poet. B.“ 1836, II, 248). En Sammenligning imellem den danske og den tydske Text gjør det umisshendeligt, at sidstnævnte ogsaa er forfattet før den danske.

Dette Digt er, efter Texten i „Heideblumen“, blevet overført paa Fransk 1808 af en ung Dame, Datter af den franske Ceremonimester og Gesandternes Indsøger ved Keiserhoffet i Tailierierne, Grev Gramapel; men det er ikke Udg. bekjendt, om denne Oversættelse nogenstunde er bleven trykt: see Biogr. III, 303; jvfr. Bagg.s Digt „Til Greven af Gramapel“, Paris 1810, oprindelig trykt i „Søndagen“ 27. Febr. 1814, Nr. 4.

— — —, L. 14. Hendes lille Jortfru Terne] d. e. Maanen, Jordens Drabant.

— 280. — 18. spillende paa Sivet] I den tydske Text: auf dem Röhren stehend.

— 281. — 6. blifffie] Verbet at blifffie (d. e. stue, see, see til) maa, om det end allerede forekommer i vore gamle Skæmpeviser, dog hos Bagg. og andre samtidige Forff. stemples som en Germanisme og er ogsaa som saadan gjentagne Gange

bleven paantet af Kritiken. (Saaledes gjor f. Ex. N. C. Bruun i sine anonymt udgivne „Kritiske Randglofer til Nytaarsgave for Damer 1794“ i Anledning af et Digt af Haste den Bemærkning: „at det danske Sprog ikke kender det Udtryk at blikke om sig. Det maae være optaget efter tydske Barstærkveene“). Hos Bagg. forekommer Ordet sjætere, deels — som her — brugt absolut, deels i Forbindelse med forskjellige Præpositioner (blikke op, blikke ned, blikke om sig): see saaledes S. 281, L. 28.

S. 281, L. 28. mod] d. e. mod i Hu.

— 282, — 13. flud] En hos Bagg. hyppig forekommende Germanisme, for: Strøm.

— — — 25. brændendere] Til denne imod Reglerne bandede Komparativform forekommer der Sidesigfter et Par andre Steder hos Bagg., saaledes: forledtere i „Labyr.“ I, 1792, S. 403; himmelfere i Digtet „Drømmen i Kronprindsessøgen No. 390“ fra 1815; italiensfere i „Dannera“ 27. Marts 1814, S. 99 (jvfr. saabaans Superlativformer som: uhøiteste i „Labyr.“ I, 1792, S. 418; aabneje og kultiverteste, jvfr. II, 1793, S. 82 og 315; glimrendste i Krimbrevene „Apollo den Sittende“ og „Tilbagegangen over Rubicon“ fra Arene 1795 og 1804; spændreste i „Søndager“ 13. Febr. 1814, S. 15; afgjorteste i „Danfana“ Febr. 1816, S. 121; ja endog, i Originalmanuskriptet til det i Biogr. III, 210-28 usiagtig aftrykte Brev fra Marts 1806: de vildeste og barbariske folk).

— 283, — 20. over alle Bierge] Germanisme, for: afsted, langt borte („über alle Berge“).

— — — 21. i Hjertet nu den Braad] d. e. nu med den Braad i Hjertet.

— 287, — 10. snuppe] d. e. pudse, „snjbe“.

— 289, — 24-25. J er' alle velste, naar det gielder Elskov!] Ordet velst, som egentlig betyder italiensk, dernæst ogsaa i det Hele: tydbandsk, bruges snubom, ligesom paa Tydsk („deutsche Treue, wälsche Tücke“), særlig i nebsættende Betydning = troløs, falsk, umandig o. dsl.

— 290, — 23. Suffed — sagde det — og krøb deri] en tydsk Vending, der er bleven staaende fra Originalens: Saufte — sprach's — und schlüpf' hinein.